МИНИСТЕРСТВО
НА ЗЕМЕДЕЛИЕТО, ХРАНИТЕ И ГОРИТЕ
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ПЛАН ЗА КОНТРОЛ И ПРЕДОТВРАТЯВАНЕ РАЗПРОСТРАНЕНИЕТО НА ЗАБОЛЯВАНЕТО АФРИКАНСКА ЧУМА ПО СВИНЕТЕ В РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ ПРЕЗ 2020 г.

Д-р Петя Петкова, д.в.м.
Директор на дирекция „Политики по агрохранителната верига“
Министерство на земеделието, храните и горите

ЦЕЛ:

- **превенция**
- **ограничаване на разпространението и щетите, които нанася АЧС**
- **постепенно изкореняване**
- **доказване и придобиване статут на свободна от заболяването страна/регион**

чрез прилагане на координирани, повсеместни и системни действия от всички заинтересовани страни – различни държавни институции и неправителствени организации.

ОБХВАТ НА ПЛАНА

- Комплекс от мерки за контрол, ограничаване на разпространението и ерадикация на АЧС на територията на страната,
- Определени са в съответствие със стратегията на Европейската комисия за борба с АЧС.
- Предмет на плана са всички дейности за изпълнение на мерките и разпределението им към отговорни институции/организации/лица, като са определени съответните срокове и начин на изпълнение.

ОТГОВОРНОСТИ

- ***Българската агенция по безопасност на храните организира, координира, контролира и дава указания за начина, средствата и периодичността на извършване на дейностите, които се изпълняват от отделните структури/ведомства в съответствие със спецификата на дейността.***
- Отделните структури/ведомства предприемат необходимите мерки за изпълнение на дейностите, посочени в настоящия план.
- Конкретните дейности, срокове и отговорни институции са описани в Приложение № 2, неразделна част от плана.
- Описани са дейностите и координацията по места – гранични зони, пътна мрежа, горски територии/национални паркове, животновъдни обекти и други обекти с епизоотично значение.

ЗАКОНОДАТЕЛСТВО

- *Планът е одобрен с Решение на МС №43 от 24.01.2020 г.;*
- *НИД на Наредба №44 от 2006 г. – ДВ бр. 5 от 17.01.2020 г.*
- *ЗИД на ЗВД – приет от НС на второ гласуване на 06.02.2020 г.;*
- *Проект на ПМС за приемане на Наредба за условията и реда за разходване на средствата за покриване на разходите, свързани с епизоотичните рискове – в процес на вътрешноведомствено съгласуване; срок за приемане – април 2020г.;*
- *Проект на НИД на Наредба №22 от 2006 г. – в работна група, срок за приемане – април 2020г.*

ЗАКОНОДАТЕЛСТВО

- *Изготвяне на проект на Наредба за ДДД мероприятия при възникване на огнище след създадената законова делегация в ЗИД на ЗВД – срок – април 2020г.;*
- *Разработване на мерки по ПРСР 2014-2020 и изготвяне на наредби към тях за прилагането им в публичния и животновъдния сектор;*
- *Приемане на проект на ЗИД на Закона за лова и опазване на дивеча – юни 2020 г.*
- ***БАБХ да актуализира оперативните процедури, инструкции и заповеди – срок – март 2020г.***

ОТГОВОРНОСТИ НА БАБХ

ИНФОРМИРАНОСТ И ОСВЕДОМЕНОСТ

- *Провежда периодични обучения на животновъди, ловци, представители на местната власт и други лица, имащи отношение към превенцията и предотвратяване разпространението на АЧС. Представители на БАБХ участват в обученията на ловните дружинки за АЧС, биосигурност по време на лов, взимане на проби и въвеждане на данните от модул „Лов“.*
- *Провежда допълнително обучение на ветеринарните лекари, ДДДД специалистите и фермерите върху спецификите при провеждане на дезинфекционните мероприятия и организацията на противоепидемичните мерки срещу АЧС.*
- *Провежда допълнително обучение на лицата, които извършват дейности в горски територии за спазване на мерките за биосигурност.*
- *Провежда допълнително обучение на служителите от трите дирекции «Национални паркове» към МОСВ за взимане на проби и обезвреждане на трупове.*
- *Дава модела за изготвяне на информационни материали (клипове/табели/листовки/постери). Разпространяване на брошури/листовки.*

88548995

ОТГОВОРНОСТИ НА БАБХ
КОМУНИКАЦИЯ И КООРДИНАЦИЯ

- *Осъществява комуникация с ЕК, компетентните органи на държавите членки и съседни страни.*
- *Осъществява засилено сътрудничество с ловните сдружения и ръководствата на държавните предприятия по чл. 163 от Закона за горите, имащи отношение в борбата с разпространение на заболяването сред популацията на дивите свине.*
- *Дава указания относно реда, начина, средствата и периодичността на извършване на дезинфекция към отделните институции/ведомства.*
- *Дава указания относно реда и начина за обезвреждане на странични животински продукти към отделните институции/ведомства.*
- *Участва в състава на областните и общинските епизоотични комисии.*

С оглед осигуряване на координация и комуникация за изпълнение на плана, в МЗХГ се изготвя списък с лица за контакт от съответните институции/организации на централно и регионално ниво, който ще бъде предоставен на БАБХ. Планът и списъкът с лицата за контакт на БАБХ/ОДБХ/лаборатории е публикуван на интернет-страницата на БАБХ - http://bfsa.bg/bg/Page/ASF2/index/ASF2.

ОТГОВОРНОСТИ НА БАБХ
ЖИВОТНОВЪДНИ ОБЕКТИ

- *Инвентаризира обектите тип лично стопанство в т.ч. и такива с нерегламентирано отглеждане на свине (кметове/кметски наместници/РВЛ/ОДЗ/ОД на МВР).*
- *Следи за изпълнението на нормативно определените мерки за биосигурност и организира/извършва проверки в свиневъдните обекти.*
- *Организира и извършва постоянен клиничен надзор и пробовземане в свиневъдните обекти в съответствие с Програма за надзор и контрол на болестта африканска чума по свинете в България през 2019 – 2021 г. и Програма за надзор и контрол на болестта класическа чума при домашни и диви свине в България през 2019 - 2021 г.*
- *Осъществява контрол и издава съответните документи след извършване на предвидените проверки и наличие на необходимите лабораторни резултати.*

ОТГОВОРНОСТИ НА БАБХ

ГРАНИЧЕН КОНТРОЛ

- *Налага и извършва повишен контрол на Граничните контролно-пропускателни пунктове (ГКПП), съвместно с органите на Министерство на вътрешните работи и Агенция „Митници“ (сътрудничество с АМ е на гранични-контролно пропускателни пунктове на външни за ЕС граница (Р Турция, Р Северна Македония, Р Сърбия, Черно море), проверка на личния багаж на пътниците и извършената дезинфекция на превозните средства.*
- *Конфискува нелегално транспортирани животни/храни/продукти от животински произход, открити в личен багаж/транспортни средства (Проверка на документи, конфискуване и унищожаване на животни/продукти при установяване на нарушения по съответния административен ред, съгласно ЗВД).*
- *Събира и унищожава СЖП (ГИП и входни точки).*

ОТГОВОРНОСТИ НА БАБХ
ГРАНИЧЕН КОНТРОЛ

- *Да се направи преглед на изпълнението на заложените мерки на всички гранични контролно-пропускателни пунктове (ГИП, входни точки и вътрешни граници), определени в плана за граничните зони и при установяване на необходимост от предприемане на допълнителни действия да бъдат уведомени своевременно съответните структури и Министерство на транспорта, информационните технологии и съобщенията, което от своя страна ще уведоми пристанищни/фериботни/летищни/железопътни оператори за осигуряване изпълнение на изискванията.*

ОТГОВОРНОСТИ НА БАБХ
ГРАНИЧЕН КОНТРОЛ

Във връзка с рисковия статут на вътрешните граници за ЕС (особено Румъния, а вече и Гърция) и ограничения ветеринарномедицински контрол се определят дежурни служители от ОДБХ по ГКПП вътрешни граници, които отговарят:

- *за контрол на извършваната дезинфекция, която се осигурява от БАБХ/ОДБХ по места съгласно Таблица 1 Разпределение изпълнението на дейностите по отделните ГКПП, и*
- *за извършване проверки на личен багаж на пътници/транспортни средства, при които, ГД ГП оказва съдействие съгласно Наредба 24 от 2009г. и уведомява дежурните служители от ОДБХ при съмнение/установяване на нерегламентиран внос/износ/транзит на животни/храни/продукти.*

ОТГОВОРНОСТИ НА БАБХ

ОГНИЩА/СЛУЧАИ НА АЧС

- *След получаване на положителен резултат за АЧС при домашни или диви свине от Изпитвателна лаборатория „Екзотични и особено опасни инфекции“, Национална референтна лаборатория „Класическа и Африканска чума по свинете и Каприпоксвируси“ към НДНИВМИ, със заповед изпълнителният директор на БАБХ обявява огнището или случай на заболяването. В нея се определят мерки съгласно Наредба № 102 от 21.08.2006 г. за профилактика, ограничаване и ликвидиране на болестта африканска чума по свинете (АЧС) и за условията и реда за прилагането им. Заповедта се изпраща до директорите на ОДБХ, ИАГ и съответните областни управители. БАБХ докладва за всяка нова проява на АЧС (включително случаите при диви свине) в системите за обявяване на болестите при животните Animal Disease Notification System (ADNS) и World Animal Health Information System (WAHIS).*

ОТГОВОРНОСТИ НА БАБХ

ОГНИЩА/СЛУЧАИ НА АЧС

Със заповеди, изпълнителният директор на БАБХ разпорежда ограничителни мерки на територията на засегнатата/тите от огнища при домашни и случаи при диви свине област/ти или цялата страна относно:

- *Търговията, придвижването и транспортирането на живи свине, сперма, яйцеклетки и ембриони от свине, свинско месо, заготовки от свинско месо, продукти от свинско месо и всякакви други продукти, съдържащи свинско месо, както и пратки от странични животински продукти от животни от рода на свинете;*
- *Забрана за организиране и провеждане на пазари и изложби на свине;*
- *Пасищното отглеждане на домашни свине, включително от породата източнобалканска свиня и нейните кръстоски;*

ОТГОВОРНОСТИ НА БАБХ
ОГНИЩА/СЛУЧАИ НА АЧС

- *Взема и изследва проби;*
- *Налага мерки в засегнатия обект и свързаните обекти;*
- *Осъществява контрол и координация на мерките за ликвидиране на огнището;*
- *Осигурява пенообразувател за териториалните структури на ГДПБЗН в случаите, когато оказват съдействие за умъртвяване (евтаназия) на свине в огнищата при използване метода на контролирана атмосфера;*
- *Организира обезвреждане на странични животински продукти (цели трупове и части от трупове на съмнителни и доказано заразени свине);*
- *Контролира изпълнението на изискванията на Наредба №22 от 2006г. при загробване на животните. (Участва с представители на ОДБХ в определянето на терени за обезвреждането по Наредба № 22 от 10.02.2006 г. за условията и реда за обезвреждане на странични животински продукти и на продукти, получени от тях, и на специфичнорискови материали извън обектите, регистрирани в РВМС и контролира, съвместно с представителите на общинската администрация изпълнението на изискванията на наредбата и предписанията за опазване на околната среда и водите, при извършване на загробването.);*

ОТГОВОРНОСТИ НА БАБХ

ОГНИЩА/СЛУЧАИ НА АЧС

- *Контрол на дейностите в кланиците по отношение своевременно установяване на клинични и/или патологоанатомични признаци на АЧС, вземане на проби (при съмнение) и проверка на качеството и ефективността на извършването на дезинфекция на транспортните средства за живи животни и СЖП, на оборудването и инвентара в кланиците;*
- *Контрол в обектите за преработка или обезвреждане на СЖП от свине (включително и кожи) по отношение транспортирането, приема, преработката и реализацията на преработените СЖП;*
- *Контролира населването на новорегистрирани свиневъдни обекти и обекти, в които животните са ликвидирани поради възникване на африканска чума по свине в съответствие със стандартна оперативна процедура (СОП);*

ОТГОВОРНОСТИ НА БАБХ

ОГНИЩА/СЛУЧАИ НА АЧС

- *Унищожаване или отнемане в полза на държавата на свинете без идентификация, с неясен здравен статус и произход, отглеждани в нерегистрирани животновъдни обекти и придвижени без ветеринарномедицинско свидетелство, според изискванията на ЗВД.*
- *При установяване на нерегламентирано отглеждане на животни в нерегистрирани обекти тип лично стопанство се налагат административни мерки, съгласно ЗВД (унищожаване на животни и съставяне на АУАН) и се издава предписание за регистрация на ЖО по реда на чл. 137 от ЗВД и привеждане към изискванията на Наредба № 44 от 2006 г.;*

ОТГОВОРНОСТИ НА БАБХ

СТРАТЕГИЧЕСКИ

- *Следи актуалната епидемиологична обстановка в други държави, имаща отношение за разпространение на АЧС в България и разпорежда мерки при необходимост .*
- *Планиране/актуализиране на стратегиите за надзор и контрол на болестта*
- *Сформиране на диагностични екипи - обучение, мобилизиране в случай на необходимост.*

ОТГОВОРНОСТИ НА БАБХ

ДИАГНОСТИЧНИ ЛАБОРАТОРИИ

- *Диагностика на заболяването АЧС се осъществява в Националната референтна лаборатория за диагностика на АЧС към НДНИВМИ в гр. София и в двете изпитвателни регионални лаборатории към НДНИВМИ.*

Всяка лаборатория разполага с:

- *обучен персонал за диагностика;*
- *необходимото оборудване и диагностикуми;*
- *собствен лабораторен оперативен план;*
- *подходящо ниво на био- сигурност и био-безопастност;*

ОТГОВОРНОСТИ НА БАБХ
ДИАГНОСТИЧНИ ЛАБОРАТОРИИ

- *Разработването на пробите в диагностичните лаборатории започва незабавно, независимо от деня и часа на тяхното получаване. За получените резултати от изследването незабавно се уведомява ЦУ на БАБХ.*
- *Националната референтна лаборатория осигурява сътрудничество с Референтната лаборатория на Общността, участва в редовни тестове за пригодност (ринг-тестове), организирани от Референтната лаборатория на Общността и организира тестове за пригодност на другите диагностични лаборатории; Координира и се консултира с Европейската Комисия по отношение на диагностичните тестове за изследване; Съхранява и консервира изолати от агентите, получени от потвърдени случаи в страната;*

<u>Лабораториите имат и следните задължения:</u>

- *При необходимост участват в епизоотичното проучване и ликвидиране на огнището;*
- *Отразяват лабораторните резултати от надзора във ВетИС на БАБХ (за домашни свине в съответствие със заповеди на ИД на БАБХ) и в модул "Лов" (за диви свине)*

ПЛАН ЗА КОНТРОЛ И ПРЕДОТВРАТЯВАНЕ РАЗПРОСТРАНЕНИЕТО НА ЗАБОЛЯВАНЕТО АФРИКАНСКА ЧУМА ПО СВИНЕТЕ В Р БЪЛГАРИЯ ПРЕЗ 2020 г. - ПРИЛОЖЕНИЕ 2 - Дейности, срокове и отговорни институции за изпълнение на мерките от плана

Дейности	2020 г.												Отговорна институция
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
1. Актуализиране на националното законодателство													
1.8. Актуализиране на оперативните процедури, инструкции и заповеди													БАБХ
2. Подобряване на информираността, чрез обучения и запознаване с добри практики													
2.3. Задължителни обучения за поне двама от ловна дружинка за АЧС, биосигурност, взимане на проби и въвеждане на данните в модул „Лов“													
* Участват с представители, като лектори в организираните обучения													БАБХ
2.4. Провеждане на допълнително обучение на ветеринарните лекари, ДДДД специалистите и фермерите върху спецификите при провеждане на дезинфекционните мероприятия и организацията на противоепидемичните мерки срещу АЧС													БАБХ
2.6 Провеждане на допълнителни обучения на служителите от ДНП за взимане на проби и обезвреждане на трупове													БАБХ
3. Повишаване на осведомеността, чрез провеждане на информационни кампании													
* на официалните ветеринарни лекари, ловци, фермери, животновъди, производители на фуражи, местната власт и др.													БАБХ
3.3 Изготвяне, поставяне и поддръжка на информационните табели на 5 езика (български, английски, немски, руски и румънски език) - за местата, на които до момента не са поставени:													
* гранични инспекционни пунктове и входни точки													БАБХ
4. Комуникация, координация и сътрудничество													
4.1. Комуникация, координация и сътрудничество между компетентните органи на страните на ниво ЕС и трети страни													МЗХГ, БАБХ
4.3. Координация и сътрудничество в съответствие с изискванията на Регламент (ЕС) 2017/625 (Регламент относно официалния контрол) между Референтна лаборатория на общността за АЧС и НРЛ; на НРЛ и регионални лаборатории и частни лаборатории, както и други международни лаборатории/ центрове													БАБХ
* организиране на тестове за пригодност (ринг-тестове), възможности за обучение, предоставяне на специализирани съвети за планиране и стандартизирани диагностични реактиви и методи													НРЛ
4.4. Провеждане на редовни заседания на областните и общинските епизоотични комисии, както и на извънредни такива при усложнена епизоотична обстановка													Областни управители/председатели на общинските епизоотични комисии
4.5 Периодичен обмен на информация между компетентните ведомства по приложение № 1 за резултатите от изпълняваните дейности													Ведомствата по приложение № 1

5. Дезинфекция, дезинсекция, дератизация и девастация-ДДДД мероприятия													
5.1. Координирана дезинсекционна обработка на границата с Румъния по поречието на р. Дунав, като се обхванат всички биотопи. Кампанията предвижда и петкратни ларвицидни третирания срещу комари на рисковите територии, представляващи публична държавна собственост – заливаеми участъци по поречието на реките, дерета и водни обекти, които са основен източник на комари.													Пограничните общини на 7 области - АДО „Дунав“ (* При нереализиране на кампанията, мярката се изпълнява от БАБХ)
5.3. Извършване на почистване и дезинфекция на:													
* животновъдни обекти с констатирано заболяване													БАБХ
* кораби и фериботи													БАБХ, пристанищни и фериботни оператори (разпределението на дейността по места е в съответствие с Таблица 1 от плана)
* всички транспортни средства, навлизащи на територията на Р. България													БАБХ (разпределението на дейността по места е в съответствие с Таблица 1 от плана)
6. Граничен контрол на заболяването													
6.2. Ефективен ветеринарномедицински контрол на Граничните инспекционни пунктове и на входни точки в Съюза при придвижване към и от територията на Р България													БАБХ/ОДБХ (разпределението на дейността по места е в съответствие с Таблица 1 от плана)
6.3. Проверка за неправомерно въвеждане на живи животни и хранителни продукти, включително личния багаж на пътниците													Разпределението на дейността по места е в съответствие с Таблица 1 от плана)
* пратки (храни, животни, продукти от животински произход)													БАБХ/ОДБХ
6.4. Проверка за нерегламентиран износ/транзит на животни/храни/продукти													Разпределението на дейността по места е в съответствие с Таблица 1 от плана)
* пратки живи животни – проверка на документи при износ съгласно ЗВД													БАБХ/ОДБХ
6.5. Конфискуване на нелегално транспортирани животни/храни/продукти от животински произход и храни със съдържание на свинско месо, открити в личен багаж /превозни средства													БАБХ/ОДБХ
7. Събиране и унищожаване на странични животински продукти (СЖП) и отпадъци													
7.1. Събиране и унищожаване на странични животински продукти (СЖП)													Разпределението на дейността по места е в съответствие с Таблица 1 от плана)
* ГИП и входни точки													БАБХ/ОДБХ
8. Сформиране на специализирани екипи													
8.1. Сформиране на диагностични екипи - обучение, мобилизиране в случай на необходимост													БАБХ
9. Контрол на практики/дейности, представляващи риск за АЧС													
9.1.Контрол при придвижване, транспортиране и транзит на живи животни във вътрешността на страната в т.ч. с цел населване и клане													ОДБХ
9.2. Установяване и санкциониране на нерегламентиран добив/продажба на месо и продукти, добити от свине (предназначени за консумация или СЖП - кожи) в т.ч. пазари, нерегистрирани обекти и онлайн търговия													БАБХ
9.3. Контрол на пазарите за живи животни (забрани за провеждането им, наличие на ветеринарномедицинско обслужване, спазване на ветеринарномедицинските изисквания и на изискванията за хуманно отношение към животните)													ОДБХ
9.4. Проверки за спазване на заповедта за забрана за пасищно отглеждане на домашни свине, включително на свине Източнобалканска порода													ОДБХ

10. Контролни мерки в обектите лично стопанство (ключов момент в борбата с АЧС) и биосигурност														
10.1. Инвентаризация на обектите тип "лично стопанство" в т.ч. и такива с нерегламентирано отглеждане на свине														ОДБХ
10.2. Контрол за изпълнение на изискванията за биосигурност на обектите за отглеждане на свине тип „лично стопанство“ съгласно новите изисквания в нормативната база.														ОДБХ
10.3. Регистрация на обектите за отглеждане на свине тип „лично стопанство“ съгласно новите изисквания в нормативната база														ОДБХ
10.4. Контрол за населване на обектите, които доброволно са оползотворили свине през 2019														ОДБХ
10.5. Контрол за изпълнение на забраната за изхранване с кухненски отпадъци в съответствие с приложимото законодателство и процедури														БАБХ/ОДБХ
11. Ефективно прилагане на ветеринарномедицинските изисквания, мерките за биосигурност в индустриални и фамилни ферми														
11.1. Контрол за изпълнение на изискванията за биосигурност съгласно новите изисквания в нормативната база, както и ветеринарномедицинските изисквания за идентификацията при движението на животните														ОДБХ
12. Мерки в обектите, в които се отглеждат свине от породата Източнобалканска свиня (ключов момент в борбата с АЧС)														
12.1. Контрол за спазване на новите изисквания в нормативната база														ОДБХ
13. Дейности по обезвреждане на странични животински продукти извън обекти, регистрирани по реда на чл. 259 от ЗВД														
13.5. Контрол на процеса на загробване на мъртви/умъртвени животни при огнища на АЧС														ОДБХ
14. Намаляване и поддържане на плътността на популацията на дивата свиня														

15. Засилване на активния/пасивния надзор (лабораторен контрол на взетите проби)													
15.1. Контрол на вземане, опаковане и транспортиране на проби от домашни свине - активен и пасивен надзор;													БАБХ
15.2. Контрол на дейностите в кланиците по отношение своевременно установяване на клинични и/или патологоанатомични признаци на АЧС, вземане на проби (при съмнение) и проверка на качеството и ефективността на извършването на дезинфекция на транспортните средства за живи животни и СЖП, на оборудването и инвентара в кланиците;													ОДБХ
15.5. Отразяване на лабораторните резултати от надзора във ВетИС на БАБХ (за домашни свине в съответствие със заповеди на ИД на БАБХ) и в модул "Лов" (за диви свине)													лаборатории
16. Оценка, комуникация и управление на риска от АЧС													
16.4. Планиране/актуализиране на стратегиите за надзор и контрол на болестта													БАБХ
17. Доказване свобода от заболяване на национално и/или регионално ниво													
17.1. След репопулацията/населване трябва да се поддържа интензивно активно наблюдение на АЧС, за да се докаже свобода от заболяване - клинични прегледи, активен и пасивен надзор													ОДБХ
17.2. Добиване на статут на свободна от болестта държава/регион													БАБХ

БЛАГОДАРЯ ЗА ВНИМАНИЕТО!

Д-р Петя Петкова, д.в.м.
Директор на дирекция
„Политики по агрохранителната верига“
PPetkova@mzh.government.bg
+359 (2) 985 11 301

МИНИСТЕРСТВО
НА ЗЕМЕДЕЛИЕТО, ХРАНИТЕ И ГОРИТЕ
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ